

HANS EN GRIET

2021

GRIET
HANS
MA
PA

~~HEKS~~ DE WIJZE VROUW

DUIF
EEKHOORN
MUG
WOLFJE

*In de stad, buiten, lopen verschillende nachtfiguren rond.
(Deze kunnen gedubbeld worden met pa en ma):*

LOKKERS
NACHTVLINDER
MOTJES (kinderen)
DRAAIORGELDRAAIER
WERKMENSEN
LEKKERS (*Kan dubbelen met Duif, Eekhoorn, Mug, Wolfje*)

EERSTE BEDRIJF

1 OPENING

Het stadswoud toont zich. Zachtjes in de wind wuivende lantaarnpalen. Diep in de aarde gewortelde flatgebouwen. Grommende auto's. Het stadswoud is een organische vermenging van het kunstmatige (door mensen gebouwde), architectonische en natuurlijke. Betonnen fauna. Asfaltflora. De opening is de introductie van de stad.

Sjofele figuren scharrelen rond. Dit zijn figuren van de straat. Figuren van de nacht. Er is een vadsige duif, grootgebracht op junkfood. Een scharrig eekhoorntje dat meer lijkt op een rat. Een zwerfhond, een kruising tussen een teckel en een wolf, met een rood kapje op en een uit de kluiten gewassen steekmug, ietwat verlopen, die zichzelf meer als verleidelijk feestenfeetje ziet.

DUIF het wordt donker
 de sterren floepen aan
 en iemand heeft het lichtje
 van de maan ook aangedaan

 de lantaarns
 staan te wuiven in de wind
 de ondergrondse ligt
 in zijn tunneltje te spinnen

 het wordt avond
 de autobussen gapen
 ze zoeken stil een plekje
 om lekker te gaan slapen

 en de trams
 liggen te snurken in hun nest
 als heel het openbaar vervoer
 elkaar weltrusten wenst

 ik ben de vredesduif
 ik hou alles in de gaten
 alle asfalt en beton
 van de smiespelende straten

ANDEREN wat?

DUIF de vredesduif
 er is geen hoek of gat
 dat aan mijn aandacht kan ontsnappen;
 deze sluimerende stad

 kent geen geheim voor mij
 ik ben de wakkere getuige
 een waakvlam in de nacht
 ah yes het vredesduifje

De anderen lachen.

DUIF hoe dan ook

 het wordt nacht
wie braaf is gaat naar bed
alleen wie kwaad wil is nog wakker

EEKHOON of die propt z'n bek vol vet

DUIF maar in een hokje dertien hoog
in een grommend grijze flat
die zijn wortels in de grond duwt
is er een nog niet naar bed

MUG ja dat is Griet

WOLFJE de honger rommelt in haar maag

DUIF ze zou wel willen dromen
maar dat mag nog niet vandaag

 GRIET hier komt het donker
 de wereld verdwijnt,
 soms verlang ik ook naar
 er zelf niet meer zijn

DUIF ze moet de vloer nog schrobben
de gordijnen in de was
er staat een week aan vuile vaat
en de WC die stinkt naar plas

EEKHOORN dat komt door Hans
die kan de pot nooit raken

DUIF maar eerlijk is het niet dat Griet
dat dan weer schoon moet maken

WOLFJE wat is eerlijk?
de wereld is gemeen

MUG het is ieder voor zichzelf
en we zijn allemaal alleen

DUIF het is nacht
maar het werk is niet gedaan
pas als alles schoon is
mag Griet naar bed toe gaan

2 EERSTE SCÈNE

Het appartement, dertien hoog, waar Griet en Hans met hun ouders wonen. Het is armoedig, er zitten barsten in het glas, gaten in de gordijnen, de meubels worden met plakband aan elkaar gehouden. Het is er wél schoon, want Griet moet elke dag alles twee keer poetsen. Daar is ze nu nog mee bezig, terwijl de rest van het huis al is gaan slapen (behalve vader, die nog de hort op is). Griet is moe, ze staart uit het raam. Hans slaapt op de bank, hij heeft de controller van een spelcomputer nog in zijn handen.

GRIET hier komt het donker, de wereld verdwijnt
 en soms verlang ik ook naar er zelf niet meer zijn
 mijn handen zijn rood en mijn knieën doen pijn
 ik wil gaan slapen nog voor de zon /

HANS / hou eens op met dat klagen! /

GRIET / schijnt.

HANS Hou toch je mond eens ik doe geen oog dicht,
 ik heb al mijn slaap nodig en het is nog geen licht

Griet laat iets vallen. Hans schiet wakker.

HANS ja nu ben ik wakker, jij zusje van niks!

Ondertussen begint Hans weer te gamen.

HANS Nu gaat mijn maag grommen, kom haal eens wat /

GRIET / ik heb ook zoveel honger /

HANS chips.

korte pauze, Griet haalt geen chips.

HANS Chips!

MOEDER *van achter*
 Griet doe wat je broer zegt hou verder je mond!

HANS Schiet op ik wil chips met bolognese-smaak.

GRIET Mag ik er een
 ik heb zo'n trek.

HANS Ik heb écht honger

MOEDER *van achter*
 Griet hou je bek!

GRIET Ja moeder sorry ik hou me al stil.

HANS Ik wil er ook een cola bij.

GRIET *tot zichzelf*
 Blijft dit heel mijn leven zo?
 Liever was ik nu al dood.

HANS Ah nee! Kijk! Al mijn chips zijn op,
geen kruimel meer in heel de zak,
ach Griet is er nog, zelfs naturel
lust ik in mijn hongersnood nog wel.

GRIET De kast is leeg
je hebt het eten
voor heel de week al opgegeten.

HANS Ach nee toch!
Wat erg!

MOEDER *van achter*
Griet! Maak niet zo'n lawaai!

GRIET *voor zichzelf*
Waarom krijg ik de schuld als hij keihard gilt?
Ik maak geen lawaai, nee dat doet Hans, toch roept zij /

GR EN MOE Stil nou toch!
Griet hou je mond!

ALLEN Meisje wees stil,
lief zacht en fijn,
niet te veel weten
niet te veel eten,
want je moet klein
en onzichtbaar zijn.

 Ruim op, ruim op,
doe de afwas dan,
veeg in alle hoeken
sneller dan je kan,
en hou je kop
hou je kop
meisje hou je kop.

 Meisje wees stil

 GRIET Is dit het dan?

ALLEN (- G) lief zacht en fijn,

 GRIET Een heel leven lang?

ALLEN (- G) niet te veel weten

 GRIET Poetsen en zwijgen...

ALLEN (- G) niet te veel eten,

 GRIET zo kan het niet blijven.

ALLEN (- G) want je moet klein

 GRIET Wanneer houdt het op?

ALLEN (- G) en onzichtbaar zijn

GRIET Ik ga hieraan kapot!

ALLEN ruim op, ruim op,
doe de afwas dan,
veeg in alle hoeken
sneller dan je kan,
en hou je kop

GRIET ik ben kapot

ALLEN (- G) hou je kop

GRIET hou nou op

ALLEN hou op

3 TWEEDE SCÈNE

Buiten stommelt vader, in kennelijke staat. Het lukt hem niet de deur open te doen.

VADER Moedertje waar ben je toch
 er is iets mis met 't voordeurslot
 is de sleutel soms kapot
 hij wiebelt alle kanten op

Hij rommelt met de deur.

HANS Hoor je, daar komt vader aan.

GRIET Ik hoop dat 'ie rechtop kan staan.

HANS Misschien brengt hij verse friet!

GRIET Denk je?

HANS Vast wel!

GRIET Denk het niet.

Gestommel bij de voordeur.

VADER Hemeltje ik ben abuis,
 is dit niet mijn eigen huis?
 Nou wat stom!
 Ik keer om.
 Ik zeg het je: dit is niet pluis.

Moedertje waar ben je toch
er is iets mis met 't voordeurslot

Nou wat stom!
Ik keer om.

Ik zeg het je: dit is niet pluis.

HANS Vader staat daar bij de deur.

GRIET Ik hoop wel in een goed humeur.

HANS Vadertje is altijd blij.

GRIET Vind je?

HANS Ja toch.

GRIET Niet voor mij.

Vader bonst op de deur.

VADER Is daar iemand?
 Klop klop klop!
 Straks klop ik die
 deur kapot!

Ik sta hier!
Ik wil bier!

HANS Doe nou open.

VADER Ik sta hier!

Is daar iemand?
Klop klop klop!
Straks klop ik die
deur kapot!

Ik sta hier!
Ik wil bier!

Griet doet de deur open.

VADER Kijk nou toch hij's niet op slot.

Vader valt met de deur in huis.

VADER Dochtertje! Hop dans met mij!

HANS Vader heb je eten bij je?

GRIET Ga maar lekker naar je bed hoor.

VADER Daar is het nog veel te vroeg voor.

Hij pakt Griet vast.

VADER Dans!

GRIET Ik heb geen zin in die gezelligheid
ik ben eindelijk klaar.

VADER Ach Grietje wees toch niet zo'n saaie meid
dans wat met je vader!

GRIET Ik heb geen zin en wil zo graag naar bed
ik ben veel te moe

VADER Wanneer een man een vrouw te dansen vraagt
dan stemt ze beter toe

Vader dwingt Griet om te dansen, die heeft daar geen zin in. Iedereen vol in de vrolijke dans, maar door het verzet van Griet wordt het akelig. Hans klapt gezellig in zijn handen en danst, net als iedereen mee (behalve moeder die nog ligt te slapen).

ALLEN (-G) Laten we dansen tot zon op komt!
Dansen tot de dag!
We dansen alle aardse zorgen weg!
We dansen met een lach!

VADER Tra la la la la la la la la la!

ALLEN (-G) TRA LA LA LA LA LA LA LA LA!!!

VADER Draai eens in het rond
en kijk toch vrolijk,
draai nou in het rond
doe niet zo saai

HANS doe niet zo saai
doe niet zo saai

VA en HANS doe mee en lach eens wat

GRIET laat mij nou maar
ik ben net klaar
het was een lange dag

VADER wanneer een man een vrouw iets vraagt
dan zegt ze beter ja

GRIET ik val nog op de grond in slaap als ik
niet naar bed toe ga

ALLEN (-G) Tra la la la la la la la la la
tra la la la la la la la la

 Draai eens in het rond
en kijk toch vrolijk,
draai nou in het rond
doe niet zo saai

GRIET laat mij nou maar
ik ben net klaar
het was een lange dag

VADER stel je niet aan
je kan nog staan
ik zeg nog een keer: dans

ALLEN We dansen alle zorgen weg
we dansen heel de nacht!

HANS Kom op nou Griet.

GRIET Ik wil het niet.
En blijf nu van me af.

Nu proberen Vader en Hans allebei Griet aan het dansen te krijgen, alsof ze een pop of een marionet laten 'dansen'.

ALLEN (-G) Tra la la la la la la la la la
tra la la la la la la la la

Griet verweert zich.

GRIET Blijf nu van me af
ik wil niet dansen

blijf nu van me af
laat me met rust

VA en HANS Praat jij zo tegen papalief?
Mijn hemel ik sta paf!
Een meisje dat niet dansen kan
die vindt nooit niet geen man.

HANS Tra la la la la la la la la la

VADER Oh wat ben je saai
zo ongezellig!

HANS Tra la la la la la la la la la

VADER Er kan nog niet het kleinste
lachje af.

GRIET Ik ben gewoon moe.

HANS Waar ben jij nou moe van?
Je doet de hele dag precies niets.

GRIET Ik heb alles hier schoongemaakt.

VADER De keuken is nog vies.

Het keukenblokje, in de kamer, glimt en glanst.

GRIET Niet.

Vader pakt een pak bloem, scheurt het open.

VADER Wel.

Vader gooit de zak leeg in de keuken, alles zit onder.

VADER Als je niet wil dansen moet je maar schoonmaken.

GRIET Dat is niet eerlijk.

VADER Inderdaad.

Hij gaat op de bank zitten en valt in slaap.

GRIET Help jij anders even.

HANS Kan niet.
Heb bijna highscore.

In zijn spel-enthousiasme gooit Hans zijn cola om.

GRIET *In een boze, gefrustreerde, moedeloze uitbarsting.*
Aaaaaah!

Meteen komt moeder op.

4 DERDE SCÈNE

MOEDER Wat is dit voor lawaai?

Moeder ziet de rotzooi. Bloem in de keuken. Lege zak chips en kruimels op de bank. Modder van vaders schoenen door de hele kamer. Misschien is de cola omgevallen, grote plakkerige vlek.

MOEDER Wie staat er zo laat nu nog te schreeuwen?

HANS Het was Griet.

MOEDER Oh, ben ik als moeder dan zo erg mislukt?

HANS Ik heb toch niks verkeerd gedaan mama?

MOEDER Wat is die rommel daar?

GRIET Niets.

MOEDER Wat is dat voor rotzooi?

GRIET Dat heb ik niet gedaan.

MOEDER Ik vraag je maar één ding:
het huis schoon te maken.

GRIET Moeder...

MOEDER Dat was al ons eten,
nu hebben we niets meer.

GRIET Moeder...

MOEDER Wat ben jij een dochter van niks.

HANS Mij vind je wel lief mama toch?

Moeder aait Hans over zijn bol, Hans gamet tevreden verder.

MO en GR Moe ben ik,
Doodmoe, zo doodmoe.

HANS Ik heb anders ook echt superslecht geslapen.

MO en GR Hoe lang nog...
Dit gaat niet meer...

Moeder kijkt Griet aan. Die gaat, met tegenzin, de rotzooi van vader opvegen.

Hans gamet door.

Vader op de bank schrikt op, gaat staan.

VADER Tralalala
 tralala luis
 mamaatje
 ik ben weer thuis.

En vader valt weer in slaap.

MOEDER Weinig geld en weinig eten,
 alles kommer, alles kwel,
 ik kan dit niet in mijn eentje,
 zonder dochter die niet helpt.

GRIET Ik doe toch mijn best!

Vader op de bank schrikt op, gaat staan.

VADER Tralalala
 tralala lier
 geef mij nog
 een potje bier!

En vader valt weer in slaap.

Hans, gamend, doet zijn vader na.

HANS Tralalala
 tralala lel
 ik wil wel wat
 chocomel!

MOEDER Alles is op.

Hans gamet weer door.

GRIET Het is niet eerlijk.
 Ik moet hier alles doen,
 terwijl Hans alleen maar zit te gamen
 en vader al helemaal niets doet thuis!

MOEDER Vrouwen zorgen, mannen werken.

GRIET Werkt hij dan soms in de kroeg?

MOEDER Ik zou die tong van jou verbergen.

GRIET Hij heeft geen werk.

MOEDER En nu genoeg!

Vader op de bank schrikt op, gaat staan.

VADER Tralalala
 tralala lier
 wat is het toch
 gezellig hier!

En vader valt weer in slaap.

GRIET Tralalala
 tralala laan
 ik vind er anders
 weinig aan.

MOEDER Ondankbaar wicht.
Ik geef je een dak boven je hoofd,
je krijgt te eten...

GRIET Als Hans niet alles opgegeten heeft.

HANS Ik moet er nog van groeien.

GRIET En ik dan?

MOEDER Meisjes moeten niet te veel groeien.
Daar worden ze lelijk van.

HANS En lelijke meisjes krijgen nooit een man.

GRIET Nou als zo'n man op vader lijkt
dan blijf ik liever ongetrouwd,
ik wil niet in de spiegel kijken
en iemand zien die lijkt op jou.

Vader op de bank schrikt op, gaat staan.

VA en HANS Tralalala
(MISS ALLEN) tralala lie

MOEDER Waar heb ik dit
aan verdiend?

VA en HANS Tralalala
(MISS ALLEN) tralala lie

Vader valt weer in slaap.

GRIET Dit is
toch geen leven hier.

MOEDER Oh nee?
Dit leven is zeker
te min voor jou?
Je vindt me vast en zeker
een oliedomme vrouw?

GRIET Dat zei ik niet.

MOEDER Nee nee.
Ik had ook kunnen studeren.
Carrière kunnen maken.
Voor mezelf kunnen kiezen.
Maar HOP toen kwam er een gezin.

HANS Hoe kan dat nou?

ALLEN Tralalala
tralalala
hop toen kwam er
een gezin.

HANS Zomaar?

ALLEN Tralalala
 tralalala

MOEDER En ik wou
 niet eens een kind.

GRIET Wat zeg je?

ALLEN Tralalala
 tralalala
 En ze wou
 niet eens een kind.

GRIET Nou ja.

MOEDER En daar zorg je dan voor,
 voor zover je dat kan,
 want het leven gaat door
 maar nooit volgens plan.

GRIET Je wilde me niet.

MOEDER Nee, als ik jou niet had gehad
 dan was ik beter af, mijn schat.

GRIET Oké.
 Hoor je nou zelf wat je zegt?
 Jij bent geen moeder maar een heks!

Moeder slaat Griet.

Griet loopt de kamer uit.

MOEDER Blijf hier!

Moeder zucht.

Dan port ze vader wakker.

MOEDER Word jij eens wakker hé.

Vader wordt wakker.

MOEDER Heb jij vandaag nog geld verdiend?

VADER Er is nergens meer een baan te vinden,
 ik zoek me rot, ik doe mijn best echt,
 maar geen werk: dus geen geld:
 economisch gaat het slecht.

ALLEN Tralalala
 tralala lecht
 economisch
 gaat het slecht

VADER ja dat had ik al gezegd

MOEDER Geen werk, geen geld.
Geen geld, geen eten.

HANS Maar dat is vreselijk!

VADER Wacht even!
Ik heb hier een zak vol eten!

HANS Echt?

MOEDER Echt?
Laat zien dan!

Vader rommelt in zijn zak, haalt zijn zakken leeg. Hij noemt eten op, maar heeft helemaal niks bij zich.

VADER Spek en boter,
meel en worsten,
Franse kaasjes,
chocolaatjes en een wijntje,
broodjes, nootjes, en kijk hier,
een volle halve liter bier!

Hij tovert eventueel een volle halve liter bier tevoorschijn, maar de rest is gelogen.

MOEDER Waar (is de rest) dan?

ALLEN (-M) Tralalala tralalalala
Tralalalala hopsasie
gebruik nou eens je fantasie!

Tralalala tralalalala
Tralalalala hopsasie

MOEDER voor fantasietjes koop ik niets!

Alleen ellende
en verdriet.

We komen van de honger om.

HANS In mijn maag woont al een grom.

VADER Wat een sombere gedachten.
Als je niets hebt kan je beter lachen.

MOEDER Lachen!

Moeder lacht nep.

MOEDER Er valt hier niets te lachen.

Griet heeft een rugzak gepakt, ze staat voor de voordeur.

GRIET Ik ben hier lang genoeg gebleven,
ik moet hier weg, als ik wil leven,

als ik niet als zij wil zijn
is het beter dat ik verdwijn.

Maar ik durf niet.
Ik durf niet.

In de woonkamer.

MOEDER Griet kom terug hier!

VADER Breng me meer bier!

HANS En een cola!

Bij de voordeur.

GRIET Maar al is het buiten helemaal niet plus,
kan het erger zijn dan thuis
te blijven.

In de woonkamer.

MOEDER Griet kom hier en maak je werk af.

VADER Zo ongehoorzaam.

HANS Geef haar dan straf.

Bij de voordeur.

GRIET Ik ben weg.

DUIF EEKH + Zij is weg.

GRIET Ik ruik de vrijheid!

DUIF EEKH Zij ruikt de vrijheid!

Ze vertrekt, de deur slaat dicht.

VADER Wat was dat?

MOEDER Dat was de voordeur.

VADER Op dit uur?

HANS Moeder ik ben bang.

MOEDER Ga eens kijken.

HANS Moet ik dat doen?

Daarin heb ik echt geen zin,
misschien breekt er iemand in.

VADER Ach.
Hier valt toch niets te halen.

HANS Dat weet die inbreker toch niet?

VADER Wie is daar?!

HANS Stil, straks komt die rover
en is het voor ons game over!

MOEDER Kom nou wees een vent en ga eens kijken.

HANS Ik wil me niet door dieven laten grijpen.

MOEDER Moet ik hier weer alles doen dan?

HANS Als dat zou kunnen, ja, heel fijn mam.

Moeder kijkt.

MOEDER Er is niemand daar.

HANS Oh gelukkig maar!

MOEDER Zelfs niet Griet.

VADER Zelfs niet...

MOEDER Griet!
Is weg!

HANS Wat zeg je?

VADER Hebben ze Griet gestolen?

HANS Wie wil zo'n griet nou stelen?

MOEDER Ik denk dat ze is weggelopen.

VADER Wat!

 Straks raakt ze verloren in de grote stad,
opgeslokt door het zwart van de nacht.

MOEDER Ach nee joh.

VADER Weet je wel wat zich door de straten schuimt
wat zich in de schaduw verbergt, daarbuiten?

HANS Iets engs en gevaarlijks?

VADER Op zoek naar meisjes.

HANS Toch niet naar Grietje?

VADER Naar meisjes,
naar jongens en meisjes.

 Naar jongens,
naar meisjes,
de nacht vreet ze op,
en maakt ze kapot.

De nacht vreet ze op
de nacht vreet ze op

VA en HANS arm Grietje!

VADER in het duister daar
dat naar ons staart
liggen klauwen en tanden
en groot gevaar

niets zal er zijn
dan gruwelijke pijn
en Griet zal helaas
voor altijd verdwijnen!

MOEDER Ja dan heeft ze pech,
ze gaat toch zelf weg?
En met zo'n wegloper
is 't heel wat goedkoper;
zo'n kind is duur,
ze betaalt ook geen huur

ALLEN (-MA) In het duister
buiten kruipen
oh ja
de gevaren!

HANS Oh nee toch!

MOEDER Het is haar eigen schuld.

ALLEN in het duister daar
dat naar ons staart
liggen klauwen en tanden
en groot gevaar

niets zal er zijn
dan gruwelijke pijn
en Griet zal helaas
voor altijd verdwijnen!

MOEDER Pech.

HANS Wie zal er dan koken
en wie maakt er dan schoon
wie doet de was dan mam
als Griet hier niet meer woont?

MOEDER Daar had ik niet aan gedacht!
Kom op vlug haal haar terug!

HANS Wat, moet ik haar halen?
Maar al dat gevaar!

ALLEN In het duister
 buiten kruipen
 de grootste gevaren

MOEDER Ga je zus nu snel halen.

HANS Ja maar al die gevaren.

MOEDER Ga haar halen.

VADER Ga haar halen!

MOEDER Schiet op!

 Ga snel nu
 of jij moet
 het huishouden doen!

HANS *roept*
 Griet!
 Wacht!

Hans weg.

VADER En [*hik*] stel nou [*hik*] ze komen [*hik*] niet meer terug?

MOEDER Dan zal ik genieten van de rust.

TWEEDE BEDRIJF

1 EERSTE SCÈNE

De donkere stad. Een onaangename, kille sfeer. De straten zijn nat, maar de regen heeft het vuil niet weggespoeld. De duif en zijn vrienden hangen rond. Net als ander gespuis, dat in de schaduwen lurkt.

DUIF 't is middernacht
alle nette kindjes zijn voor het donker thuis
behalve Griet, nee die niet,
die loopt verloren rond zonder haard en zonder huis

ze is niet bang
al dwaalt ze alsmaar verder weg
door onbekende straten
die haar helemaal niets zeggen

't is hier is een oerwoud, een jungle
van asfalt en van steen
niemand die je mist wanneer je
stilletjes bent verdwenen

nee geen haan die om je kraait
en niemand die er zwaait
als de stad zijn kaken open spert
je opslokt en je weg graait

alleen je botjes overlaat
ze uitspuugt op de lege straat
het laatste wat er van je bestaat
tot ook dat tot stof vergaat

dus zeg maar dag met je handje
bye bye
want je bent verdwenen
in een handomdraai

ALLEN zeg maar dag met je handje
bye bye
want je bent verdwenen
in een handomdraai

DUIF kijk Hansje daar eens trillen
het zweet loopt langs zijn billen
nog nooit is hij zo bang geweest
hij vindt het echt niet chill hè

HANS Niet!

DUIF Hij roept met bibberende stem
om Griet om Griet om

HANS Griet!

DUIF Maar als die hem al horen kan
dan antwoordt ze hem niet.

HANS Ik ben Hans
en ik ben voor niks niet bang
probeer me maar te pakken
ik plak je achter het behang

DUIF Boe!

Hans schrikt.

HANS Pas maar op
ik heb je zo gevangen
en dan zal je snel
naar je mamaatje verlangen

DUIF jij krijgt mij nooit te pakken
ik ben zo snel als Johan Crujff

HANS en zo dik als Maradona
meer een kipkluij dan een duif

DUIF Dat laat ik mij niet zeggen!

HANS Pech ik heb het al gezegd.

DUIF Weet je wel tegen wie je 't hebt?

HANS Tegen een frituurvetklep.

DUIF ik ben de vredesduif!

HANS Wat?

DUIF er is geen hoek of gat
dat aan mijn aandacht kan ontsnappen;
deze sluimerende stad

 kent geen geheim voor mij
ik ben de wakkere getuige
een waakvlam in de nacht
ah yes het vredesduifje

HANS jij een vredesduif?
jij bent meer een vliegend ratje
ketchupvlek met vieze veren
waggel met je vadsig gatje

DUIF Wat?

HANS je fladdert elke nacht
langs de snackbars van de stad
je hapt lauwe kroketjes
slobbert op slappe patat

je lebbert klodders mayonaise
van de stoep en slurpt met smaak
kledders curry van het wegdek
naast een verse derrie braaksel

ANDEREN yegh!

HANS jij knaagt op kleffe popcorntjes
op afgekloven kipcorntjes

maar je bent nog altijd schoner
dan dat gore eekhoortje

EELHOORN Wat!

HANS Het is meer een soort van rat
in een schurftig stinkend bonje
dat ruikt naar uitgetrapte peuken
en naar plakkerige kontjes

WOLFJE Hé!

HANS Ach kijk een pieperige teckel
je vind jezelf vast een wolf
je bent nog gekker dan een stekker
mottig propje schapenwol

WOLFJE *jankt*

HANS elke nacht sta je te janken
keihard janken naar de maan
er is niemand die je troost
of een kus geeft op je tranen

MUG Ah...

De mug wil Wolfje troosten.

HANS pas maar op die zal je prikken
al je bloed per druppel pikken
en dat krijg je nooit meer terug
't is een slecht vermomde mug

MUG Niet!

HANS ze lijkt net een fladderfeetje
maar dat is ze nog geen beetje

DUIF wel, iedereen hier mag zelf weten
wie die zijn wil in de stad

HANS dus ben jij een zak patat?

DUIF En nu is het genoeg!

EELHOORN Pak hem!

WOLFJE Vreet hem op!

MUG Drink hem leeg!

Ze rennen achter Hans aan, die ervandoor gaat.

2 TWEEDE SCÈNE

Griet loopt door de straten.

GRIET ik leefde voor de ander, nooit voor mezelf
 zo werd ik alsmear minder, ik ben de helft
 van wie ik zou kunnen zijn
 en nu ben ik eindelijk vrij
 om mezelf te kunnen worden moest ik weg

 ik mag overal naartoe, niemand houdt me tegen,
 nu ik het zelf mag weten, weet ik niet waarheen
 waar zal ik gelukkig zijn
 waar bestaat er nooit meer pijn
 zal ergens een plekje zijn waar ik mag leven

 zal ergens een plekje zijn waar ik mag leven

HANS Daar ben je!

GRIET Oh nee toch.

HANS Kom naar huis.

GRIET Nooit zolang ik leef kom ik nog thuis.

HANS Ik vroeg het niet ik zeg: kom nu naar huis.

Hans begint aan Griet te trekken.

GRIET Wat jij zegt maakt mij nooit meer iets uit.

Hans laat haar los.

HANS Het vreet je op
 met haar en huid
 wat hier in het duister
 buiten kruipt.

GRIET Ik ben liever bang
 dan dat ik nog langer gevangen ben.

HANS Wat moet ik tegen papa en mama zeggen?

GRIET Als jij niet in papa wil veranderen,
 zou ik als ik jou was ook niet naar huis gaan.

HANS Wat is er mis met papa?

GRIET Net zoveel als dat er mis is met mama.

HANS Wat is er mis met mama?

GRIET *zucht*
 Jij moet niet alleen ontsnappen uit dat huis,
 maar ook uit je hoofd, lief broertje,
 misschien ben je dan nog te redden.

HANS Te redden? Waarvan?
GRIET Van een ongelukkig leven
waarin je anderen ongelukkig maakt.
HANS Wat zeg je nou weer voor iets raars?
GRIET Je kan er niks aan doen hoe je bent,
maar misschien wel iets aan hoe je wordt.
HANS Je praat poep.
Stom poepkind.
Ik mag je kamer.

Hans vertrekt.

GRIET Dag broertje,
het spijt me echt voor je.

*De Lokkers klinken, van verschillende kanten.
Eén Lokker dringt zich het meest op aan Griet.*

LOKKERS Hé daar!
Jij daar!
Kom eens!
Schatje!
GRIET Schatje?
LOKKER Schoonheid!
GRIET Oh ja?
LOKKER Kom eens hier.
LOKKERS Hé daar!
Jij daar!
Kom eens!
Schoonheid!
GRIET Schoonheid?
LOKKER Kom eens!
GRIET Waarheen?
LOKKER Lekkertje!

Hans komt weer oprennen.

HANS Hé wat gek.
Ik liep die kant op.
Niet naar jou.
LOKKERS Hé daar!
Jij daar!

HANS Waar kwam ik nou zojuist vandaan?

LOKKERS Kom eens...
 Hierheen...

HANS Dan moet ik toch die kant op gaan?

LOKKERS Waarheen?
 Hierheen...

Hans rent weer weg.

Verskillende Lokkers kunnen vanuit verschillende richtingen klinken, of zelfs tevoorschijn komen en weer verdwijnen.

LOKKERS Jij daar.
 Hé daar.
 Kom eens hier.

GRIET Vind je me echt mooi.

LOKKERS Heel mooi.

LOKKER Mag ik een hapje van je?

GRIET Een hapje?

LOKKERS Een hapje.
 Een kleintje.
 Doet geen pijn.

LOKKER Ik wil een heel klein hapje van jou
 kom maar meisje kom nou maar gauw.

GRIET Eh...

LOKKERS ga je niet van dood

LOKKERS bloedt een beetje

LOKKERS ja maar rood
 is echt jouw kleur

LOKKER oh hm jouw geur
 is oh zo lekker

LOKKERS ik wil een hapje
 in mijn bek

LOKKER yeah!

GRIET Ik geloof niet dat ik dat prettig vind.

Een Lokker komt dichterbij.

LOKKERS Hapje
 kom maar
 kom maar hier.

GRIET Liever niet.
LOKKER kom nou meisje doe niet zo flauw
LOKKERS Kom nou
 kom nou

Nog dichterbij.

LOKKER is er iets, wat doe je nou koud
LOKKERS kom hier
LOKKER Ik hoef alleen maar een vinger.
LOKKERS kom hier
LOKKER Je bovenste kootje.
LOKKERS kom hier
LOKKER Ik begin bij het nageltje.
LOKKERS kom hier
LOKKER Kom geef me je pootje.

Veel te dichtbij.

GRIET Ga weg!
LOKKER Een meisje jong als jij
 heeft nog een beetje tijd
 voor ze opgevreten is...

 Maar d'r komt een dag
 dat niemand je meer mag
 wanneer je stinkt als ouwe vis...

GRIET Weg!

Griet rent weg.

De lokkers lachen, trekken zich terug in de schaduwen.

LOKKERS Hahahahaha...

Griet en Hans lopen allebei verloren rond, in een nog duisterder stuk van de stad.

HANS Hoor,
 wat de schaduw daar fluistert.

Er klinken verontrustende geluiden.

HANS Mag ik alsjeblieft naar huis?

 Mama...
 Papa...
 Kom nou...

Help ik ben zo bang.

Er klinken verontrustende geluiden.

HANS Wat is dat?

ECHO'S Wat... wat...

HANS Wie is daar!

ECHO'S Waar... waar...

Griet hoort het. Ze geeft antwoord, als een echo.

GRIET Wie is daar?

ECHO'S Waar... waar...

GRIET Is er iemand daar?

ECHO'S Jahaa...

Griet en Hans lopen allebei achteruit, houden de omgeving in de gaten maar zien elkaar niet. Dan botsen ze tegen elkaar op. Ze schrikken.

H en G AH!

GRIET Ik dacht dat jij naar huis ging.

HANS Ik heb me bedacht.

GRIET Oh?

HANS Ik kan beter blijven,
om je te beschermen.

GRIET Jij?

HANS Voor je het weet verdwaal je.

GRIET Het is niet zo erg om te verdwalen.
Dan kom je tenminste nog ergens.

HANS Dat is echt stom.

GRIET Beter dan alsmaar in kringetjes lopen.

HANS Ja nou ja het is maar goed dat ik er ben
want in je eentje zou je maar vreselijk bang zijn.

GRIET Net zo bang als jij?

HANS Ja. Nee! Veel banger.
Ik bedoel, ik ben niet bang.

GRIET Ik heb jou niet nodig Hans.

HANS Ik heb jou ook niet nodig, bah, bleh,
maar ik loop voor de zekerheid

gewoon een stukje met je mee oké
als je dat goed vindt mag dat alsjeblieft?

Griet loopt verder. Hans loopt achter haar aan.

GRIET Kom maar mee, het is goed,
ik zal je niet in de steek laten.

3 DERDE SCÈNE

Griet en Hans dwalen door de ogenschijnlijk verlaten stad, maar ze worden in de gaten gehouden.

Duif en zijn posse van Wolfje, Mug en Eekhoorn volgen Hans' en Griet haar dwaaltocht.

DUIF Het was al laat
 en het wordt alleen maar later
 Griet en Hansje dwalen
 door verlaten winkelstraten
 toch hoor je in de schaduw
 clandestiene stemmen praten
 en gloeien rooie oogjes
 op in hoekjes en in gaatjes

HANS Hoor je dat?

GRIET Gewoon doorlopen.

HANS Ik kan niet meer.

GRIET Als we doorzetten kunnen we alles.

Griet loopt door.

HANS Griet!

DUIF Alle winkels staan hier leeg,
 alle ramen stuk gegoooid
 toch is er juist na sluitingstijd
 van alles nog te koop;
 er is liefde en geluk,
 er is zelfs een beetje hoop,
 maar wanneer je iets wil hebben
 wordt de prijs alleen maar hoger

HANS Mijn benen willen niet meer.
 Draag me.

GRIET Ik ben je moeder niet.

HANS Draa-haag mee-hee...

Een warme schemering licht op, het ziet er heerlijk warm en knus uit.

Duif en zijn posse schrikken.

WOLFJE Zij is het...

MUG Zij is het...

EEKHOORN Zij is het...

DUIF De nachtvlinder...

WOLF Ach...

MUG Nee...

EEKHOORN O...

DUIF Arme kinderen...

Duif en zijn posse maken zich uit de voeten.

Zandmannetje en kinderen.

Een nachtvlinder fladdert rond, ze is prachtig. Bij haar fladderen motten (kinderen). Ze verschijnen uit en verdwijnen in een dikke nevel, die om hen heen hangt, die uit hen lijkt te wasemen. Ze zien er gelukkig uit. Rustig. Relaxed.

NACHTVL ...ik fladder door de nacht ik...

MOTJES Sshhh

NACHTVL ...ik maak wat hard is zacht ik...

MOTJES Sshhh

NACHTVL ...wat lelijk is wordt prachtig...

MOTJES prachtig...

NACHTVL ...wat pijn doet wordt fantastig...

MOTJES fantastig...

NACHTVL prachtig...

MOTTEN fantastig...

MOTTEN nooit meer lastig...

MOTJES Ze flakkert als een kaarsenvlam,
ze is liefde, licht en hartewarm,
ze bedekt je met haar vleugelslag,
ze verbergt je voor de kille dag.

NACHTVL Ik flakker als een kaarsenvlam,
ik ben liefde, licht en hartewarm,
ik bedek je met mijn vleugelslag,
ik verberg je voor de kille dag.

NACHTVL Al je verdriet bestaat hier niet mijn kind.

De nachtvlinder, en de motjes, blazen rook in het gezicht van Griet en Hans.

MOTJES (+NV) Voorbij zijn al je zorgen.
Je denkt niet langer meer aan morgen.

NACHTVL De mooiste dromen blaas ik jullie hoofdjes in.
Nu slaap maar, laat de dromen komen,
en geef je over, laat je zorgeloos betoveren.

De nachtvlinder, en de motjes, blazen rook in het gezicht van Griet en Hans.

MOTJES (+NV) Kom sluit nu maar je ogen.
Er is niet langer meer een morgen.

NACHTVL De mooiste dromen blaas ik jullie hoofdjes in.
Nu slaap maar, laat de dromen komen,
en geef je over, laat je zorgeloos betoveren.

De nachtvlinder, en de motjes, blazen rook in het gezicht van Griet en Hans.

HANS Ik voel me vreemd.

GRIET Ik kan me steeds minder bewegen.

Ze raken in een roes. De motjes fladderen om ze heen. Het lijkt gelukzalig, maar het wordt steeds vreemder. Ze leggen Griet en Hans neer, kijken om zich heen, of er niemand aankomt.

MOTJES (+NV) Ga maar liggen 't is al goed,
doe je beide oogjes toe,
sluit ze voor het daglicht,
kruip weg in de schaduwen.

De motjes zoeken in hun zakken, plukken aan hun kleren, hun haren. De nachtvlinder probeert Griet en Hans enigszins met de vleugels aan het zicht te onttrekken, terwijl de motjes ze van bezittingen en kleren ontdoen.

NACHTVL Te goed van vertrouwen.

GRIET Ik krijg het steeds kouder.

NACHTVL Dat zal altijd fout gaan.

HANS Ik kan niet meer opstaan.

De ochtendschemer zet in. Een draaiorgel klinkt, zachtjes maar niet per se aangenaam.

MOTJES Straks worden ze wakker.

NACHTVL Laat ze daar maar achter.

MOTJES (+NV) Want helaas na elke nacht
komt weer een nieuwe dag.

De nachtvlinder en de motjes fladderen weg. Griet en Hans liggen, rillend, in hun ondergoed, in de schemering.

DERDE BEDRIJF

1 EERSTE SCÈNE

De stad komt tot leven, auto's razen, trams rinkelen, bussen zoeven voorbij, mensen met aktetassen haasten zich naar hun werk, iedereen raast langs Griet en Hans die als twee hoopjes ellende op de stoep liggen; ze worden door niemand opgemerkt en als iemand ze al ziet, dan worden ze genegeerd. Weer twee slachtoffers van het harde leven in de stad, doorlopen, niets te zien, straks willen ze geld.

Duif, knabbelend op een donut, met zijn scharrige posse, beziet het.

DUIF Het wordt ochtend,
de werkmens staat weer op,
met de kramp in het lijf
en een hardhouten kop,
met de bek vol chagrijn
en de schoenen vol met lood,
gaat 'ie jagen op de kruimels
van het dagelijkse brood.

De draaiorgeldraaier komt op met zijn orgel. Traag. Chagrijnig. Vals.

DUIF De bussen kuchen,
de trams laten een scheet,
en met krijs en kreun
komen auto's langsgereden,
de lucht wordt gevuld
met lawaai en uitlaatgas,
ja dit is voor volwassenen
de stad van overdag

ze moeten rennen springen vliegen
nimmernooitniet blijven staan
ze moeten altijd ergens heen
maar komen zelden ergens aan,
ze moeten sneller sneller sneller
ze moeten door ze moeten gaan
je dat is in een notendop
het grote mensen bestaan

De draaiorgel klinkt steeds harder en valser. De draaiorgeldraaier klinkt als zijn orgel: hard en vals.

DRAAIORGEL Rot op smerig ongedierte.

De draaiorgeldraaier trapt naar de duif en zijn vrienden. Die trekken zich terug.

De draaiorgeldraaier kijkt naar Griet en Hans. Hij port tegen ze met zijn voet.

DRAAIORGEL De stoep ligt vol met rotzooi,
wie heeft dat nou weer weggegooid.
Zijn deze gore kinders dood?
Dat hoort toch op de afvalhoop!

DRAAIORGEL Hé. Jij.
Leef jij?

Hij port Griet met zijn voet. Zij beweegt.

DRAAIORGEL Oh god het leeft.

WERKMENS En wie ruimt er de rommel op?

WERKMENS De maatschappij is echt kapot.

WERKMENS Dit is niet mijn probleem hoor.

WERKMENS Ik moet er weer vandoor hoor.

DRAAI (+WM) Die twee liggen het straatbeeld danig te vervuilen,
wat een etterbuilen,
sta op, vies kinderspul, en scheer je weg.

WERKMENS Dit hoef ik niet te zien hoor.

WERKMENS Ga weg, vies kinderspul.

WERKMENS Ga weg. Verdwij.

De werkmensen haasten zich verder. De draaiorgeldraaier draait zijn valse orgel. Schudt zijn geldbakje.

Griet wordt wakker.

GRIET Waar zijn we?

DRAAIORGEL Nergens.

GRIET Wat is er gebeurd?

DRAAIORGEL Het gaat altijd mis
voor wie te goed van vertrouwen is.
Dat is er gebeurd.

GRIET Ik heb hoofdpijn.

HANS Ik ben misselijk.

DRAAIORGEL Ja het zal wel ja, schorem.

HANS Is het al ochtend?

GRIET We hebben de hele nacht doorgeslapen.

DRAAIORGEL Minstens een week lig je al
aan de tegels vastgekleefd.

GRIET Ik kan me niet herinneren
dat ik me heb uitgekleeft.

HANS Zo koud in alleen mijn onderbroek.

GRIET We zijn alles kwijtgeraakt!

DRAAI (Zo) jong, en al bedorven,
dat redt het niet tot morgen.

ALLEN (-HG) Donder toch op!
Los je eigen sores op!
Donder toch op!
Los je eigen sores op!
Donder toch op!
Los je eigen sores op!

Weg!
Weg!
Ga weg!

Griet en Hans druipen af, onder de minachtende blik van de draaiorgeldraaier en de werkmensen.

DRAAI Verwende nesten.

2 TWEEDE SCÈNE

Griet en Hans dwalen verder door de onvriendelijke stad. Op de vlucht voor de ochtendschemer trekken ze zich verder terug in de schaduwen.

Ze komen terecht in een uitermate onguur buurtje.

- GRIET Het wordt alleen maar erger en erger!
En ik wil toch helemaal niet zo veel?
Een eigen plekje, ja,
een beetje leven zoals ik dat wil,
geen geschreeuw aan mijn kop,
geen gepluk en geen gedoe gewoon...
een beetje vrijheid.
- HANS Levensgevaarlijk die vrijheid van jou als je het mij vraagt.
- GRIET Ik vraag jou niks.
- HANS Zullen we dan nu naar huis gaan?
- GRIET Oh... dat wil ik niet.
- HANS Wat wil je dan, zus?
Bevriezen?
Van de honger omkomen?
Beroofd worden, in elkaar geslagen?
- GRIET Nee...
- HANS Nee!
Thuis is het warm.
En veilig.
- GRIET Ik had nooit zomaar weg moeten gaan.
- HANS En er zijn paprikachips.
- GRIET En schone kleren.
- HANS Als jij ze wast, ja.
- GRIET Maar ik kan toch ook niet zomaar terug?
- HANS En cola.
- GRIET Misschien was het me gelukt
als ik jou niet op sleeptouw had genomen.
- HANS Pardon? Jij loopt je hier een ongeluk te verdwalen,
zonder mij had jij allang in stukjes dood als een hert aan de muur gehangen,
maar bedank je me? Nee! Ik ben een sleeptouw!
- GRIET Op sleeptouw, je /

HANS / Weet je wat jij bent! Niks! Minder nog, een stukje niks!
Een stukje niks dat helemaal niks niets kan
als niemand je zegt wat je moet doen, stomme stinktrut!

GRIET Kou. Honger. Mensen die tegen me schreeuwen.
Ja, dan had ik net zo goed thuis kunnen blijven.

HANS We gaan terug, nu.

GRIET Veel erger kan het niet worden.

HANS Hè hè, eindelijk gebruik je dat greintje brein van je.

GRIET Wat moet ik doen...

HANS Wat je moet doen?
Wat je moet doen?
Je moet nu eindelijk eens luisteren naar je broer!

GRIET Ja, misschien wel...

Dan ruikt Hans iets...

HANS Je moet
Je moet...

Iets lekkers...

HANS Wat ruik ik?

GRIET Jezelf.
Je stinkt.

HANS Het ruikt zo goed,
naar frietjes en worsten en aardbeienvlaai!

GRIET *sceptisch*
Naar worsten!

HANS naar tumtums en winegums en warme taaitaai!

GRIET *sceptisch*
Naar warme taaitaai!

HANS (+ALLEN) Naar dropjes en hopjes
kaneel-appeltaart,
naar soezen, tompoezen,
en naar speculaas!

GRIET Ach nee!
Je draait door!
Het ruikt vreselijk goor!

Naar zweet en naar drollen
naar rattenvergif,

naar spuug en naar kotsjes
naar zwerfhondenpis.

HANS (+ALLEN) Ach nee!
Het ruikt goed!
Het ruikt heerlijk en zoet.

GRIET De honger heeft je te grazen genomen Hans.

HANS Oh ja?
En wat is dát dan?

Uit de schaduw doemt een hysterisch zuurstokkenpaleis op, een bonte kermis van suiker en neon, een peperkoekhuisje in overdrive, een gokhal en nachtclub in Vegas, schreeuwerig lokkend als een stripclub in de woestijn van Nevada.

LEKKERS wij worden gewekt
door het knorren in je maag
dus eet ons maar op
je wil het, je wil het zo graag

o vul heel je lijfje
met ons, warm lekker en fijn
o vul heel je lijfje
gelukkig zal je zijn

wees welkom (welkom) kom binnen,
en eet je buikje vol,
je buikje vol,
je buikje vol...

Hans begint te eten, Griet wacht af.

3 DERDE SCÈNE

Hans begint te eten, gulzig. Griet is voorzichtig.

Van achter klinkt een stem, van de Wijze Vrouw.

VROUW (STEM)Knibbel knabbel knuisje
wie knabbelt er aan mijn huisje?

HANS Hoorde je dat?

H en G Een muis?
Een rat?
Ja dat was het vast.

HANS Bonbons!

GRIET Met slagroom!

HANS Patatje kapsalon!

H en G Hoe vreemd is dit eten,
mijn maag raakt maar niet vol
met elke hap heb ik meer trek,
en gromt mijn honger door.

LEKKERS Neem nog een hapje!

LEKKERS Het is echt te lekker!

LEKKERS Tast toe!

LEKKERS Te gek hè!

LEKKERS Ja!

LEKKERS Tast toe!

LEKKERS Zo lekker!

GRIET Met elke hap krijg ik grotere honger.

LEKKERS Ja!

LEKKERS Grotere honger!

LEKKERS Neem nog een hap!

HANS We hebben nog niet genoeg eten gehad.

VROUW (STEM)Knibbel knabbel knuisje
wie knabbelt er aan mijn huisje?

H en G Een muis?
Een rat?
Ja dat was het vast.

H en G Hap hap hap hap hap hap!

De vrouw verschijnt.

VROUW Hap hap hap hap hap hap!

De Wijze Vrouw verwelkomt eerst Hans. Griet kijkt toe.

VROUW Eet, lieverds, eet,
 jullie zien zo mager en bleek,
 kwijn niet weg, doe wat ik zeg,
 eet, kinderen eet

HANS Heerlijk!

VROUW Ik heb altijd genoeg
 je komt nooit iets tekort
 eet weg je honger
 neem nog een bord

HANS Ja! Meer! Meer! Meer!

VROUW Hier gromt geen honger in je maag
 die aan je ingewanden knaagt,
 je hoeft je hand maar uit te steken
 het zal je nooit aan iets ontbreken,
 geen leegte in je binnen-in,
 d'r zit altijd altijd altijd eten in!

VROUW Kom, kom maar binnen,
 kom, kom dichterbij mij,
 Hier heb je nooit wat te klagen,
 je hoeft wat je wil maar te vragen!

HANS Chocola?

VROUW Ja!

HANS Taart?

VROUW Ja!

HANS Marsepein?

VROUW Al waar je naar verlangt zal er zijn.

GRIET Er zit vast een addertje onder het gras.

HANS Ach zeur niet.
 Waarom zou die vrouw liegen?
 Verpest het nou niet.

VROUW Kom jij maar alvast binnen kijken.

GRIET Blijf hier.

HANS Ik ga kijken.

VROUW Kom hier,
ja, ga maar naar binnen.

Hans naar binnen. Hij wordt gevolgd door al het lekkers. Alleen Griet en de Wijze Vrouw zijn er nog.

GRIET Dit klinkt veel te goed
om echt waar te zijn.

VROUW Da's heel verstandig.

Slimme vrouw,
die niet zomaar vertrouwt.

Zo'n ventje
dat denkt met zijn maagje na,
zo typisch een man,
die ziet nergens gevaar.

GRIET Het is maar een jongen,
dom en onbezonnen.

VROUW Zolang hij aan je blijft hangen,

GRIET Ja maar!

VROUW blijf jij in je leven gevangen.

GRIET Hij blijft mijn kleine broertje wel.

VROUW Oh ja?
Je lijkt me eerder zijn moedertje.

GRIET Nou ja!

VROUW Ja echt,
nu vergeet je jezelf weer!
Zo kom je helemaal nergens!

GRIET Je hebt gelijk
dit schiet niet op.

VROUW Dus kies nu
voor je leven
voor jezelf.

GRIET Voor mezelf?

VROUW Door aan je broer te blijven kleven
blijf je ook je oude leven leven.

GRIET Ja?

VROUW Om aan iets nieuws te beginnen
moet je eerst afscheid nemen van het oude.

We horen Hans achter schreeuwen.

HANS Aah!

De Wijze Vrouw praat er snel overheen.

VROUW Ik weet waar je nu doorheen gaat, echt,
of denk je dat er niemand is geweest
die mij de wet voorschreef? Dat dit leven
waarin ik zelf kies wat ik doe of laat
me aan is komen waaien als een lentebries?

GRIET Ik denk het niet.

VROUW Precies! Dat kost wat.
Voor jezelf denken is niet gratis.
Even door de pijn heen.
Dat heb ik ook gedaan.
Toen. Ooit. Lang geleden. Ach...
Het was de slechtste dag van mijn oude leven...

GRIET Maar dan /

VROUW / maar de eerste dag van mijn nieuwe leven!
En daarna werd iedere dag beter.

GRIET Veel slechter kunnen mijn dagen niet meer worden.

VROUW Kies dus.

GRIET Ik kan mijn broer niet achterlaten.

VROUW Als je een leven lang bang blijft
onaardig te zijn voor dat soort mannen,
ben je je levenlang on aardig
voor wie het belangrijkste is.
En dat ben jij. Verlos jezelf,
laat die kerels zichzelf redden.

GRIET Ja?

Hier kan de muziek weer doorgaan.

VROUW Griet luister;

GRIET Hoe weet jij hoe ik heet?

VROUW vergeet nu je broer,
ik los dit probleempje zoououououou voor je op.

GRIET Om vrij te zijn.

VROUW *tegelijk* Om jij te zijn.

GRIET Om mij te zijn.

VROUW Vrij! Ja!
Bevrijd je dan van wat er aan je hangt.

GRIET Wat er aan me hangt?

VROUW Ja!

GRIET Maar wat hangt er?

VROUW Wat hangt er?
Een man!

GRIET Hans is een jongen.

VROUW Die worden vaak man.
Ik durf zelfs te zeggen
dat doen ze altijd,
beter ben je
dat joch kwijt dan rijk.

GRIET Ik denk dat dat klopt
je hebt vast gelijk,
hij heeft me al vreselijk
veel tijd gekost!

VROUW Om een nieuw leven te beginnen,
moet je het vorige leven volledig loslaten.

GRIET En wat gebeurt er dan met Hans?

VROUW Wat maakt het uit?

GRIET Niets?

VROUW Niets...

Griet aarzelt.

HANS Griet!

We zien Hans, gevangen, vastgebonden of in een kooi.

VROUW Als je werkelijk vrij wil zijn
moet je even door de pijn,
daarna hoef je nooit meer terug,
naar je oude ongeluk,
maak je oude leven stuk!

GRIET Wat ga je met hem doen?

VROUW Wat maakt het uit?

Griet haalt haar schouders op.

VROUW Breek daar maar je hoofd niet over,
hij is jou niet meer tot last,
geen probleem ga jij maar vast,
ik zorg verder voor dit joch.

HANS Help me!

VROUW Zie, die kan niet voor zichzelf zorgen.

HANS Onmiddellijk!

VROUW Moet jij dat weer doen.

HANS Ik wil naar huis!

VROUW Maar zij wil niet naar huis!
Toch?

GRIET Nee...

HANS Je moet naar mij luisteren!

VROUW Ga maar.

Griet begint weg te lopen.

HANS Griet!

VROUW Blijf je eten,
't wordt heel lekker.

HANS Griet!

VROUW Lekker eten.

HANS Maak me los Griet!

VROUW Lekker sappig.

HANS Ik beveel het je!
Stomme trut!

VROUW Lekker... sappig...
lekker hapje...

HANS Je moet doen wat ik zeg!

Griet is al bijna weg.

GRIET Nee hoor, dat moet niet.

HANS Domme gnoe!

GRIET Dag Hans.

HANS Ik sla je in elkaar hoor!

Griet af.

VROUW lekker... sappig...
lekker hapje...

HANS Ik wil naar mammie...

VROUW Eerst ga ik jou nog van top tot teen scheren.

HANS Wat!?

VROUW En dan een nachtje of twee marinieren.

HANS Marinieren?

VROUW In wat olie, rode wijn,
 zout en peper, verse tijm,
 knoflook sjalotjes kastanjes en champignons,
 zelf-getrokken dikke wildbouillon

HANS Waarom!

VROUW In de oven, een uurtje of vijf,
 dan krijg ik een stoofpot met botermals lijf.

 Hihihihhi hihihihhi!

Ze begint hem te marinieren.

4 VIERDE SCÈNE

Griet loopt verder door de stad.

GRIET Ik heb mijn zin, ja, nu ben ik vrij.
Maar waarom voel ik mij dan slecht?
t Is niet mijn schuld,
dan had hij maar
thuis moeten blijven bij pa en ma.

Ze loopt door.

GRIET Of... 'k weet hoe 't is niet vrij te zijn,
dus Hans, hou vol, ik kom eraan!

Ze draait zich om, loopt terug. Twijfelt.

GRIET Hielp hij mij ooit?
Nee dat nooit.
Ik laat hem lekker in zijn kooi!

Ze draait zich weer om, loopt een stuk terug, twijfelt.

GRIET Of moet ik hem nog een kans geven?
Hij kan er niets aan doen dat hij geen beter voorbeeld had,
om beter te weten moet hij eerst beter leren.

Ze laat dan een kreet van frustratie horen.

GRIET Aaah!

Ze draait zich weer om en loopt terug om Hans te bevrijden.

5 VIJFDE SCÈNE

De Wijze Vrouw en al het Lekkers treffen voorbereidingen om te koken. Wellicht hangt Hans er als een zwijntje aan het spit opgebonden bij, met een appeltje in zijn mond.

HANS Aaaah!

VROUW Ik stop je in
de hapjespan
maar wees niet bang
het duurt niet lang.

LEKKERS De hapjespan!
De hapjespan!
Daar krijg je een
bruin korstje van!

VROUW Zo mals, je smelt
zo in mijn mond,
ik eet met jou
mijn buikje rond.

LEKKERS Wij eten alle
restjes op,
en kluiven lekker
op je botjes!

Hans spuugt zijn appel uit.

HANS Gemene heks!

VROUW Zo noemen mannen een vrouw
waar ze bang voor zijn.

HANS Ik ben niet bang, heks!

VROUW Ik ben een vrije
wijze vrouw

HANS Je bent een heks!

LEKKERS Ja wel voor jou...

De appel wordt weer in Hans' mond gepropt.

VROUW Ik ben een heks
voor elke man
die zijn handjes niet
thuis houden kan.

Hans spuugt zijn appel uit.

HANS Ik heb nog nooit iemand geslagen!

VROUW Nog niet, nee.

VROUW Voor elke man
 die scheldt of slaat

LEKKERS + VR De hapjespan!

VROUW Liever vroeg dan laat.

 Een aardig jong
 zal ik niets doen.

HANS Ik ben best lief!

LEKKERS Dat ben jij niet!

VROUW Klein stuk verdriet.

HANS Oh help mij Griet!

VROUW Al dat janken helpt je niets!

Ze stopt de appel terug in Hans' mond.

Ergens hier komt Griet op en luistert ze mee.

VROUW Ik eet geen lieve jongens,
 wie beleefd is laat ik gaan,
 ik heb geen probleem met mannen
 die normaal kunnen bestaan

 maar jongens die hun zusje
 laten werken als een sloof,
 die schreeuwen, schelden, eisen,
 die verwerk ik in een stoof

 want die jongens worden ouder
 groeien op tot het soort mannen
 die meisjes tegen zin en wil
 verplichten tot een dansje

 die als die meisjes niet gediend zijn
 van opdringerig gesjans
 meteen beginnen schelden,
 omdat zo'n man niet anders kan

 die voelt zich op z'n pik getrapt
 die voelt zich zó gekwetst
 omdat 't een slap zakje is
 met slappe zak-gezwets

 leer mij die mannen kennen,
 geen respect en geen fatsoen,
 daar kan je weinig meer mee
 dan in een stoofpot doen.

Hans spuugt de appel uit.

HANS Zo'n man ben ik toch niet?

VR + LEKKERS Een kwestietje van tijd.

HANS Ik zal mijn leven beteren!

VR + LEKKERS Het is te laat voor spijt.

HANS Jij bent door en door gestoord!

VR + LEKKERS Dat heb ik al zo vaak gehoord:

HANS + VR Krankzinnig! Oud! En gek!

VROUW Ja! Ja!
Ik ben een heks!

HANS *tegelijk*
Jij bent een heks!

VROUW Brrrrrrr!

ALLEN Vieze heks!

GRIET Dus dat ben jij met Hans van plan.

VROUW Ik voorkom een nare man.
Wat doe je hier,
jij was al weg?

GRIET Ik eh...
ik eet graag een hapje mee.

HANS Griet!

GRIET Dat joch is dik genoeg voor twee.

VROUW Hihhi,
wat een verrassing,
wat word je al zelfstandig.

HANS Griet, help me!

GRIET En waarom?
Alsof jij mij ooit hielp.

HANS Alsjeblieft...
Zusjelief...

VROUW Hoor je mijn maagje knorren!

GRIET Ik heb ook reuzehonger!

VR + LEKKERS Straks eten we
dat klein ettertje!

GRIET Hmm!

Een 'ping' klinkt.

VROUW Ah!

 Klaar om dat blaagje te stoven,
 we schuiven hem zó in de oven.

Ze wil Hans de oven in tillen. Die is erg zwaar.

VROUW Help je me even.

Griet helpt, Hans helt over.

VROUW Zo gaat 'ie scheef, hè!

GRIET Hij is veel te zwaar!

VROUW Pak 'm dan daar!

Ze tillen Hans en wankelen onder het gewicht.

HANS Alsjeblieft...
 Zusjelief...

Ze wankelen naar de oven.

VROUW Stop 'm er maar in.

GRIET Maar de klep is dicht.

VROUW Doe 'm dan open!

Griet kan er niet bij terwijl ze Hans vast heeft.

GRIET Ik kom niet hoger.
 (Ik) hou het niet meer.

VROUW Zet hem maar neer.

Ze zetten Hans neer. De Vrouw houdt hem nog vast.

HANS Alsjeblieft...
 Zusjelief...

VROUW Lukt het nu wel?

GRIET Ik denk dat 'ie klemt.

VROUW Je moet het niet zo doen.

GRIET Kan jij het mij dan voordoen?

De Vrouw laat Hans los en loopt naar de oven.

VROUW Ja geen probleem,
 ik doe het meteen!

Griet loopt naar Hans en bevrijdt hem.

VROUW Zo gezellig dat je mee eet.

GRIET Ja.

tegen Hans
Weg, nu.

Ze probeert de oven open te krijgen maar het lukt niet.

VROUW Zo, die zit inderdaad klem.

GRIET *tegen Hans*
Snel!

VROUW Ik heb echt het gevoel dat we vriendinnen kunnen worden.

GRIET Ik ook.

Hans twijfelt wat te doen, kijkt naar de Wijze Vrouw.

VROUW Ah!
Die is open!

Hans rent naar de Vrouw en duwt haar in de oven.

VROUW Aaaaah!

GRIET Nee!

Hans doet de ovendeur dicht. Grietje kijkt vol afgrijzen toe.

HANS Nu zit je erin!

ALLEN (-G) Klap!

HANS Doet de deur!

ALLEN (-G) Rats!

GRIET Laat haar eruit!

LEKKERS Laat haar eruit!

HANS Dikke pech:
dit ettertje
verplettert je!

Griet gooit de ovendeur open. Een gekleurde aswolk wolkt naar buiten. De Vrouw is verdwenen.

HANS Je hebt me geholpen.

GRIET Ja.

HANS Ik dacht dat je me op wilde eten.

GRIET Misschien had ik dat moeten doen.

HANS Misschien wat?

GRIET Waarom heb je dat gedaan!

HANS Ik heb je gered.

GRIET Ik wilde je een kans geven
om een beter mens te worden.

HANS Gered van die heks!

GRIET Maar het wordt alleen maar erger.

HANS Die vieze enge heks!

GRIET Ik had je bij haar moeten laten.

HANS Bij die heks!

GRIET Ze was geen heks!

GRIET Ze was sterk. En wijs.
Ze was van niemand dan zichzelf,
maar haar vrijheid kostte veel.

HANS Ze wilde me opeten!

GRIET Misschien ging ze iets te ver, ja, een beetje,
maar ik snap het pad dat ze heeft genomen wel,
beter dan dat ik moeder snap.

LEKKERS waar is
ze nou
zo leeg
zo koud

LEKKERS ze is weg
voor altijd
wij zijn nu alles kwijt.

GRIET Ze was geen heks ze was sterk en wijs,
ze leefde voor zichzelf alleen, maar wel vrij.

Lichten van het huis flikkeren uit, al wat glom en kleurig was, wordt dof en grijs.

LEKKERS Alle kleur verdwijnt,
ons leven is voorbij.

HANS Verbroken heb ik
de betovering.

GRIET Kapot gemaakt
heb jij de magie.

LEKKERS Vaarwel het licht,
wij doen de ogen dicht,
we kruipen in de schaduwen weg.

HANS Het zal wel, kom,
we gaan naar huis,
weg van al dit vies gespuis.

En jij gaat mee.

LEKKERS ze is weg
voor altijd
wij zijn nu alles kwijt

GRIET Ze had gelijk.
Vrouwen kiezen hun eigen vrijheid,
of hun eigen gevangenis.

HANS Huh?

GRIET Zolang er iemand aan je blijft hangen
zit je vast.

LEKKERS Alle kleur verdwijnt,
ons leven is voorbij.

GRIET Ik wil niet steeds wegrennen,
verder vluchten en verdwalen.

HANS Dus gaan we naar huis.

GRIET Ik niet.

HANS Wat wil je dan?
Een meisje alleen.
Je redt het nooit.

LEKKERS Vaarwel het licht,
wij doen de ogen dicht,
we kruipen in de schaduwen weg.

GRIET Zij redde het ook.

HANS Die heks.

GRIET Ze leefde met zichzelf alleen,
en leek gelukkig,
ben je dan een heks?

HANS Ze was eng.

GRIET Niet alles waar jij bang voor bent is eng, Hans,
soms begrijp je het gewoon niet.

HANS Nee ik begrijp het niet.

Vader en Moeder klinken, komen op.

VA + MOE Rallalalie, rallalalij

VADER Waar zouden onze kinders zijn?

VA + MOE Rallalalie, rallalalij

MOEDER Zo ongehoorzaam allebei!

VA + MOE Rallalaloe, rallalalest.

VADER Die krijgen straks huisarrest!

VA + MOE Rallalaloe, rallalaleh

VADER Kijk!

MOEDER Ja daar heb je ze!

HANS *Blij.*
Vader!
Moeder!

GRIET *Niet blij.*
Vader.
Moeder.

MOEDER Stuk ongeluk!

VADER Dat laat ons maar wachten!

MOEDER Rotzakjes!

HANS Ik heb haar gevonden hoor!

MOEDER Goed zo.

VADER Het is een rommeltje in huis.

MOEDER Denk maar niet dat wij dat zelf op gaan ruimen.

VADER Oh nee!

MOEDER Nou, waar wacht je nog op.
Hierrrrrr!

GRIET Nee.

VA + MOE Nee?

GRIET (Ik) was mezelf al heel lang kwijt,
leefde in verloren tijd,
alles was een grijze ruis
ik weet nu: ik hoor hier thuis.

VA MOE HA Wat zeg je nou weer voor iets gek,
een vrouw alleen dat wordt een heks!

GRIET Ik blijf hier.

VADER Niks daarvan!

GRIET Ik trek nu mijn eigen plan.

Vader, moeder, Hans schrikken.

VA MOE HA Dat komt niet goed meer met die gek,
ze is veranderd in een heks!

VADER Pas maar op.

MOEDER Nee hou op!

HANS Voor ze ons in de oven stopt

GRIET Ik draag die titel Heks met trots!

In mijn vuur brandt niemand dood
die oven is voor koek en brood,
ik blijf hier, mag er zijn,
neem nu afscheid van de pijn.

Ik sta in mijn eigen kracht,
soms keihard, soms superzacht,
(ik) ga mijn gang, jammer dan
als je me niet volgen kan.

VA MOE HA Het is hier helemaal niet plus,
kom we gaan maar snel naar huis.

GRIET Ik blijf hier.

MOEDER Veel plezier.
Dan zoek je het ook zelf maar uit.

Vader, moeder, Hans druipen af.

GRIET (Ik) was mezelf al heel lang kwijt,
leefde in verloren tijd,
alles was een grijze ruis
ik weet nu: ik hoor hier thuis.

Ja, ben je in je keuzes vrij
dan kan je pas gelukkig zijn.

De lichtjes beginnen weer te flikkeren. De kleuren komen weer terug in het huis. Het lekkers is blij.

LEKKERS + GR Ben je in je keuzes vrij
dan kan je pas gelukkig zijn.

Duif en zijn posse van Eekhoorn, Mug en Wolfje komen er weer bij.

DUIF Geschiedenis krijgt nooit een toekomst
wanneer alles maar hetzelfde blijft,
een meisje wordt een grauwgrijs muisje
wanneer ze knikt en slikt en zwijgt.

Wees wie je bent en niemand anders
en vecht je in je keuzes vrij
jij bent van jou, van niemand anders,
durf je eigen mens te zijn!

Dus durf op te staan te allen tijde
wees dapper met gebalde vuist,
we hebben altijd heksen nodig
want anders wordt er nooit geluisterd!

Wees wie je bent en niemand anders
en vecht je in je keuzes vrij

jij bent van jou, van niemand anders,
durf je eigen mens te zijn!

LEKKERS + GR Ben je in je keuzes vrij
dan kan je pas gelukkig zijn.